نگاه تحلیلگر ۲

صادق زیباکلام استاد علوم سیاسی:

قانون عاملیت و حاکمیت ندارد

صادق زیباکلام، استاد علوم سیاسی دانشگاه معتقد است که کمرنگ بودن نهاد قانون به نادیده گرفته شدنِ دستوراتِ وزرا و مدیران و ارجاعِ تصمیمات به سطوح بالایی منجر می‌شود. او در گفت‌وگو با هم‌میهن، توضیحاتی درباره دلایل کارشکنی در سطوح مختلف تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی ارائه داده است که در ادامه می‌خوانید.

در تصمیم‌گیری و اجرایی کردن تصمیمات در نظام حکمرانی ایران، به نظر می‌رسد دستورات مسئولان اثرگذاری لازم را ندارند؛ برای نمونه ماجرای پتروشیمی میانکاله و برگزاری فستیوال موسیقی کوچه که هر دو پس از ورود رئیس‌جمهوری آنچه که یک وزیر و رئیس یک سازمان می‌توانست آن را انجام دهد؛ محقق شد. چرا نه در مسائل کلان، بلکه در مسائل جزئی‌تر که باید رئیس شورای تامین یک استان، مدیران استانی و حتی وزیر تصمیم بگیرند، شاهدیم که اجرای یک تصمیم منوط به ابلاغیه از سوی سطوح بالاتر و شخص رئیس‌جمهور می‌شود؟

پاسخ کلی به این سوال به ضعف و یا کمرنگ بودن نهاد قانون در ایران باز می‌گردد. اجازه دهید با یک مثال این موضوع را توضیح دهم، زمانی که ترامپ در دور نخست ریاست‌جمهوری خود دستور داد که اتباع هشت کشور دیگر حق ورود به آمریکا را ندارند، یک قاضی فدرال تصمیم ترامپ را غیرقانونی اعلام کرد و گفت مردم از هر کشوری که براساس قانون ویزا گرفته‌اند، می‌توانند به آمریکا بیایند و رئیس‌جمهور حق ندارد جلوی آن‌ها را بگیرد. اخیراً نیز در دولت جدید وی در دو سه مورد تصمیم آقای ترامپ دادگاه‌های آمریکا در مقابل تصمیماتش ایستادند. چرا می‌توانند این کار را انجام دهند؟ چون قانون حرف اول را می‌زند و نه قدرت رئیس‌جمهور و قدرت افراد. اما در ایران اینگونه نیست و حرف اول با قانون نیست، هر چند که قانون هم باید شرایطی داشته باشد؛ از جمله اینکه بی‌طرف باشد و یا براساس تصمیمات غیرسیاسی وضع شده باشد. اما در ایران، برای مثال زمانی که حاکمیت تصمیم بگیرد بر فرض از فلان کشور کسی وارد ایران نشود، آیا در قوه قضائیه یک قاضی می‌تواند جلوی این تصمیم را بگیرد؟ پاسخ خیر است و در ایران اینگونه نیست که قانون بتواند عاملیت و حاکمیت داشته باشد. از همین روی است که کار به اینجا می‌رسد که زمانی که سازمان محیط زیست باید جلوی ساخت و ساز در میانکاله را بگیرد، از عهده آن برنمی‌آید چراکه کسانی که می‌خواهند در میانکاله پتروشیمی راه بیندازند، منافع اقتصادی و سیاسی آن‌ها دست برتر را دارد. آنها قدرت هم دارند و سازمانِ متولی در این سطح نمی‌توانند جلوی آن‌ها بایستند و یک قدرتی باید روی کار بیاید که از آن‌ها بالاتر باشد و آن قدرت هم رئیس‌جمهور است. در اینجا می‌بینیم که قانون ضعیف است و باید رئیس‌جمهور مداخله کند تا جلوی چنین تخطی گرفته شود.

کسانی که می‌خواهند پتروشیمی میانکاله را راه بیاندازند قدرت دارند و سازمانِ متولی در این سطح نمی‌تواند جلوی آن‌ها بایستد و یک قدرتی باید روی کار بیاید که از آن‌ها بالاتر باشد و آن قدرت هم رئیس‌جمهور است

شما به ضعف قانون اشاره کردید، درحالی که در بخش‌های مختلفی ما قوانین خوبی هم داریم که اجرایی نمی‌شود و یا اصلاً به قانون توجه نمی‌شود. چه کسانی و عواملی باعث می‌شوند که کارشکنی در بخش‌های مختلف، زمانی که یک تصمیم گرفته می‌شود انجام شود؟

قطعاً کسانی که از این موضوع نفع می‌برند در آن دخالت دارند. در موضوع میانکاله اگر تحقیقات را ریزتر کنید متوجه می‌شوید که چه کسانی از راه‌اندازی پتروشیمی نفع می‌برند؛ ممکن است یک نماینده مجلس نفع سیاسی ببرد که توانسته شغل ایجاد کند و برای دور بعد رای جمع کند، ممکن است نفع یک نفر در این باشد که قیمت زمین در منطقه بالا برود و ثروت‌اش چندین برابر شود. یعنی می‌شود فهمید که چرا جریانات، نهادها و سازمان‌هایی با انگیزه‌های سود بردن، چه سود سیاسی و چه سود اقتصادی، مصالح و منافع بلندمدت کشور را درنظر نمی‌گیرند. این یک درد اصلی است.

اینکه مرجعیت تصمیم‌گیری در سطوح بالا باشد نه مسئولان موظف برای آن کار، به دلیل مشکلات و شرایط فعلی است، یا در سایر دولت‌ها هم با آن روبه‌رو بوده‌ایم؟

من با وجود آنکه در دوران هشت‌ساله آقای احمدی‌نژاد، شدیداً به ایشان منتقد بودم، اما باید اذعان کنم که از نظر قدرت اجرایی و شهامت تصمیم‌گیری و تا حدود زیادی مستقل عمل کردن، حتی از مرحوم هاشمی‌رفسنجانی هم قدرتمندتر عمل می‌کرد، چه برسد به آقای روحانی و خاتمی.

دلیل اینکه احمدی‌نژاد و دولت او در اجرای تصمیمات قدرتمندتر بودند را چه می‌دانید؟

ما می‌دانیم متاسفانه نمایندگان مجلس در امور خیلی دخالت می‌کنند، برای مثال اگر فلانی در حوزه انتخابیه آن‌ها به سمتی نرسد، وزیر را زیر سوال می‌برند و معمولاً وزیر در این شرایط کنار می‌آید. اجازه دهید با یک مثال در همین دولت برای شما موضوع را روشن کنم. این روزها این بحث مطرح است که آقای احمد میدری، وزیر کار در معرض استیضاح است و انتقاد نمایندگانی که می‌خواهند از آقای میدری سوال کنند، این بود که برای مثال یکی از مدیرانی که منصوب کرده بود در سال ۸۸ در تظاهرات سکوت شرکت کرده بود و این را گناه یک وزیر می‌دانستند و یا اینکه یک فردی را مدیر کرده است که در مجلس ششم جزو کسانی بوده است که نامه سرگشاده معروف را نوشته بودند. در واقع تنها چیزی که برای نمایندگان مطرح نبود، تجربیات، تحصیلات و عملکرد آن مدیر بوده است. اینکه چرا می‌گویم آقای احمدی‌نژاد از این بابت عملکرد خوبی داشت این بود که در مقابل مجلس می‌ایستاد و اصلاً حاضر نبود نسبت به مجلس کوتاه بیاید و در مدت حضور ایشان به ندرت این اتفاق رخ می‌داد که نمایندگان مجلس تهدید کنند که اگر فلانی مدیر نشود وزیر شما را احضار می‌کنیم و تحت فشار می‌گذاریم. معمولاً دولت‌ها در این مواقع کوتاه می‌آیند که احمدی‌نژاد اینگونه نبود و اگر می‌فهمید استاندار یک استان به واسطه فشار نمایندگان به کسی سمتی داده است، در مقابل آن استاندار می‌ایستاد. از این بابت اگر به‌مسئله حکمرانی دولت‌ها نگاه کنیم، ای کاش سایر رؤسای جمهور ما هم مقداری در مقابل مجلس می‌ایستادند و تسلیم نمی‌شدند.

یعنی آقای احمدی‌نژاد در برابر نمایندگان می‌ایستاد و این اقتدار و جسارت را به مدیران می‌داد که در تصمیم‌گیری و اجرای تصمیمات مقتدرتر عمل کنند و دیگران هم حساب ببرند؟

بله، قطعاً به مدیران‌اش این جسارت را می‌داد که مقتدرانه عمل کنند.

در مورد آقای میدری هم این موضوع مطرح است که چون در تصمیم‌گیری و اجرای تصمیمات خود مقتدرانه عمل می‌کنند در معرض استیضاح قرار دارند...

دقیقاً همین است. اگر آقای میدری تسلیم نمایندگان مجلس به‌ویژه جریان‌های تندرو می‌شد شاید اصلاً موضوع استیضاح بر سر زبان‌ها نمی‌آمد، من زمانی که دلایل مخالفت با آقای میدری را خواندم واقعاً شگفت‌زده شدم و از نظر من باید در برابر این دست اقدامات محکم ایستاد و در اینجا نقش مطبوعات و رسانه‌ها بسیار مهم است که کمک کنند و اجازه ندهند که چنین سوءاستفاده‌هایی شود. از بابت داشتن شهامت و جسارت پزشکیان چنین عمل نکرده است. براساس قانون اساسی، رئیس‌جمهور فرد دوم نظام است و تنها کسی که سعی کرد مانند فرد دوم نظام عمل کند آقای احمدی‌نژاد بود.

آثار چنین وضعیتی بر سطح جامعه و افکار عمومی چیست؟

یکی از آثار بارز بی‌اعتباری است که قوه مجریه پیدا کرده است. شما ببینید اگر یک نفر از کره مریخ به ایران بیاید و برود متوجه نمی‌شود که ما یک رئیس‌جمهوری به نام مسعود پزشکیان داریم که براساس قانون اساسی نفر دوم نظام است.

در فضای اجتماعی هم ترویج دهد و این لایحه‌ها کمک خواهند کرد که یک تصمیم اجرایی شود. خوشبختانه در کشور ما اینگونه شده است که فضای اجتماعی در بخش‌های مختلف دارد فشار می‌آورد؛ نمونه آن همین موضوع پتروشیمی میانکاله است. در مجموع باید به نکات فنی تصمیم‌گیری، ملاحظات نظری و مواردی از این دست توجه کرد که متاسفانه اغلب به آن‌ها توجه نمی‌شود و در نتیجه اینگونه نیست که قانونی که وضع کردیم انجام شود و این فضای اجتماعی است که کار خود را می‌کند و قانون و مقررات ما را در حبس قرار می‌دهد.

نقش رؤسای‌جمهور را به عنوان نفرات اول قوه مجریه در اینکه قدرت و یا اختیار را به وزرا و مدیران خود بدهند که تصمیم آن‌ها قابل استناد و اجرا باشد، چقدر اثرگذار می‌دانید؟

مسئله ما تفویض اختیار نیست چراکه اختیارات را به صورت قانونی دارند. مسئله این است که قدرت محدود شده است و محیط زیست در مقابل دستگاه‌های دیگری هم که به آن فشار می‌آورند محدود شده است. حتی خود رئیس‌جمهور هم با وجود اختیارات متعددی که دارد با محدودیت مواجه است و فرقی ندارد که آقای پزشکیان باشد، یا آقای رئیسی. خود رئیس‌جمهور هم در اختیارات قانونی دچار محدودیت شده است بنابراین نمی‌توانند وظایف خود را آنگونه که باید انجام دهند. دستگاه اداری، دستگاهی است که سرمایه «قدرت» را جمع می‌کند اما این سرمایه در دولت جمع نمی‌شود و رئیس‌جمهور، وزیر، معاون وزیر نمی‌توانند این سرمایه قدرت را از جاهای مختلف جمع و اعمال کنند.

در دولت‌های پس از انقلاب، در کدام‌یک از دولت‌ها مدیرانِ آن‌ها در تصمیم‌گیری اقتدار بیشتری داشتند؟

دو تا دولت بودند که اقتدار سیاسی داشتند و برخی از دولت‌ها اقتدار فنی داشتند. دولت آقای خاتمی اقتدار فنی داشته است چراکه نیروهای باتجربه‌ای داشت و نظام مشورتی خاصی که در آن دولت برقرار بود کار را پیش می‌برد. در مقابل دولت آقای هاشمی و دولت آقای احمدی‌نژاد با اقتدار سیاسی پیش می‌رفتند. در دولت آقای هاشمی هم خود ایشان یک فرد قدرتمند سیاسی بود و هم به مدیران خود این جسارت و شجاعت را می‌داد که به صورت مستقل کار کنند، یعنی اعتمادبه‌نفسی به مدیران داده می‌شد که توان و قدرت بیشتری داشتند. در دولت احمدی‌نژاد هم قدرت سیاسی پشت مدیران بوده است اما مشکل آقای احمدی‌نژاد این بود که مدیران باتجربه‌ای نداشت اما قدرت سیاسی لازم برای آن‌ها فراهم بود.

رویکردی که باید برای خروج از این فضا در پیش گرفته شود چیست؟

نهادهای متکثر باید درک کنند که در حال از بین بردن قدرت نهادی دولت هستند و باید جمع‌آوری شوند. در قوه مجریه نهادهای موازی بسیاری وجود دارد که نظام سیاسی باید درک کند اینها برای کشور خطرناک هستند و محدوده دخالت آن‌ها را به حوزه‌های قانونی خود بازگرداند و شاید چاره‌ای نباشد که برخی از حوزه‌ها منحل شود. در گزینش مدیران نیز استراتژی ملی نیز مناسب نیست و به‌گونه‌ای است که بخش بزرگی از نیروی انسانی توانمند را کنار می‌گذارد و نیازمند بازنگری جدی در استراتژی ملی جذب نیروی انسانی هستیم. شاید اگر نحوه انتخاب مدیران فنی، آزاد و رقابتی باشد و حقوق و دستمزد مناسبی بگیرند اعتمادبه‌نفس بیشتری پیدا خواهند کرد که مقابله کنند و پاسخگو هم خواهند بود. در نهایت گفت‌وگوی دائمی در ماهیت تصمیم‌گیری باید وجود داشته باشد.

سیاستمداران / ۲

در دفاع از ملت ایران باید به CFT و پالرمو بپیوندیم

مجید انصاری، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در گفت‌وگو با ایلنا، در مورد وضعیت دو کنوانسیون پالرمو و CFT گفت: «با توجه به مباحث کارشناسی مفصلی که در کمیسیون‌های تخصصی مجمع انجام شده است، فضای مجمع را برای تصویب این لایحه مثبت ارزیابی می‌کنم. پیش‌بینی من این است که این لایحه در مجمع تصویب خواهد شد.» وی توضیح داد: «دولت به شدت معتقد است برای روان‌سازی مراودات بین‌المللی، سرمایه‌گذاری‌ها و کسب و کارها و در راستای تسهیل امور مردم، نیاز جدی به تصویب این دو لایحه وجود دارد.» وی در ادامه افزود: «این دو لایحه جدای از FATF مهم است و عدم پیوستن به این دو کنوانسیون مشکلاتی برای مراودات اقتصادی با کشورهای مختلف حتی کشورهای همسایه و دوست ایجاد کرده است. کشورهای طرف قرارداد ایران به این معاهدات پیوسته‌اند و الزاماتی وجود دارد که کشورهای عضو باید رعایت کنند، وقتی ایران به این معاهدات نمی‌پیوندد محدودیت‌هایی برای مراودات اقتصادی ایجاد می‌شود.» معاون حقوقی رئیس‌جمهور گفت: «سزاوار نیست جمهوری اسلامی با نپیوستن به این کنوانسیون‌ها خود را در معرض این اتهام قرار دهد که ایران اساساً نمی‌خواهد با سازمان‌های بین‌المللی در این زمینه همکاری کند؛ این برچسب، برچسب زیبنده‌ای برای جمهوری اسلامی ایران نیست. ما در دفاع از چهره ملت ایران باید هر چه زودتر به این کنوانسیون‌ها بپیوندیم البته ملاحظات همه ابعاد این موضوع دیده شده است و لذا پیوستن به این کنوانسیون‌ها هیچ مشکلی به لحاظ منافع ملی ایجاد نمی‌کند.»

شرکت ملی گاز ایران
شرکت گاز استان مرکزی

آگهی فراخوان مناقصه یک مرحله‌ای (۰۳-۰۴)

نوبت دوم
کد پایگاه ملی: ۵۳۱۹۱۱۴۰۰

۱- **موضوع مناقصه:** شرکت گاز استان مرکزی در نظر دارد اجرای تعمیرات شبکه، انشعاب و تاسیسات گاز در سطح زون دو شهرستان اراک (کلیه شهرها و روستاهای گازدار تابعه در سال ۱۴۰۶-۱۴۰۴ را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجد صلاحیت واگذار نماید.
شرح مختصر پروژه: (تعمیرات خطوط فلزی، شبکه‌های پلی اتیلن، انشعابات فلزی و پلی اتیلن، ایستگاههای تقلیل فشار، ایستگاههای حفاظت از زنگ و...)
۲- **مناقصه گزار:** شرکت گاز استان مرکزی
۳- **میزان و نوع تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار:** برابر مصوبه هیئت دولت به شماره ۱۲۳۴۰۲/ت ۵۰۶۵۹ هـ مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ و به مبلغ ۱۲٬۳۳۴٬۶۵۲٬۰۰۰ ریال خواهد بود.
۴- در این پیمان ۲۰٪ پیش پرداخت طبق آیین نامه تضمین پرداخت می‌شود.
۵- **محل و مهلت دریافت اسناد ارزیابی کیفی و گشایش پیشنهادها:**
محل دریافت اسناد ارزیابی کیفی: محل دریافت اسناد، سامانه «تاد» www.setadiran.ir می‌باشد.
مهلت تحویل اسناد ارزیابی کیفی: آخرین مهلت ارسال اسناد ارزیابی بعد از امضاء و مهر الکترونیکی، لغایت تاریخ و ساعت تعیین شده در سامانه تاد و از طریق سامانه «تاد» www.setadiran.ir می‌باشد.
زمان ارسال مدارک مناقصه: پس از مرحله ارزیابی کیفی، مناقصه گرانی که حائز حداقل امتیاز ارزیابی کیفی شده‌اند، در مراحل بعدی مناقصه شرکت می‌نمایند.
رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی الزامی است. قیمت‌ها متناسب با کالای ساخت داخل با لحاظ کیفیت ارائه گردد.
پیمانکاران موظف به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده، تایید شده و مناسب خود، مربوط به سال ۱۴۰۲ یا ۱۴۰۳ به کارفرما می‌باشند.
زمان گشایش پاکات: در اسناد مناقصه ذکر می‌گردد.
۶- **مبلغ برآوردی و پیشنهادی دستگاه مناقصه گزار:** به مبلغ ۲۴۶٬۶۹۳٬۰۲۲٬۷۸۸ ریال براساس فهارس بهای تخصصی نفت و گاز منتشره سال ۱۴۰۳ می‌باشد.
۷- پیمانکاران بایستی دارای گواهینامه صلاحیت در رشته تاسیسات و تجهیزات، کد اقتصادی، کد کاربری پایگاه ملی مناقصات و دارای گواهی امضای الکترونیکی در سامانه www.setadiran.ir باشند.
مناقصه گران می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به وب سایت پایگاه اطلاع رسانی WWW.shana.ir مراجعه و یا با شماره تلفن‌های ۴-۳۲۴۱۲۰۸۱-۰۸۶ امور قراردادهای شرکت گاز استان مرکزی تماس حاصل فرمایند.
تلفکس: ۳۲۷۷۶۶۶۰-۰۸۶

شناسه آگهی: ۱۹۱۹۴۱۵

روابط عمومی شرکت گاز استان مرکزی

شرکت ملی نفت ایران
شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب
شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران «سهامی خاص»

فراخوان ارزیابی کیفی جهت برگزاری مناقصه عمومی شماره ۱۱/ج ش/۱۴۰۴

نوبت اول

مربوط به خرید ۲۰ عدد مبدل فشار به جریان و ۲۰ عدد مبدل جریان به فشار درخواست شماره: ۱۴۰۳۰۰۷۹۷

شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران در نظر دارد فراخوان ارزیابی کیفی جهت برگزاری مناقصه عمومی خرید ۲۰ عدد مبدل فشار به جریان و ۲۰ عدد مبدل جریان به فشار به شماره (۲۰۰۴۰۹۲۶۶۰۰۰۰۰۳۴) را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید.
کلیه مراحل برگزاری فراخوان ارزیابی از دریافت و تحویل اسناد استعلام ارزیابی کیفی تا ارسال دعوتنامه جهت سایر مراحل مناقصه، از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.
لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.
تاریخ انتشار فراخوان در سامانه ستاد در بازه زمانی ۱۴۰۴/۰۲/۰۹ الی ۱۴۰۴/۰۲/۱۰ می‌باشد. اطلاعات و اسناد مناقصه عمومی پس از برگزاری فرآیند ارزیابی کیفی و ارسال دعوتنامه از طریق سامانه ستاد به مناقصه گران ارسال خواهد شد. حداقل امتیاز ارزیابی کیفی ۵۵ امتیاز می‌باشد.
شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان در مناقصات و عرضه کالاهای دانش بنیان ساخت داخل دستگاه‌های اجرایی حائز اولویت می‌باشند و همچنین کالای پیشنهادی الزاما میبایست از فهرست بلند منابع واحد دستگاه مرکزی وزارت نفت (AVL) تامین گردد.
مهلت دریافت اسناد استعلام ارزیابی کیفی: تاریخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۰
مهلت ارسال پاسخ استعلام ارزیابی کیفی: تاریخ ۱۴۰۴/۰۳/۰۳
اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار: آدرس: گچساران - فلکه الله - شرکت بهره برداری نفت و گاز تلفن: ۳۲۲۲۴۴۱۱ - ۳۱۹۲۲۱۱۸ - ۰۷۴
مرکز تماس سامانه ستاد: ۴۱۹۳۴-۰۲۱ دفتر ثبت نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

شناسه آگهی: ۱۹۲۰۵۸۹

امور حقوقی و قراردادهای شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران